

Informacja o prowadzonych badaniach kryminologicznych

Tytuł projektu: Nieletni sprawcy przestępstw dawniej i dziś, (badania sfinansowane przez Komitet Badań Naukowych. Umowa Nr 2 H02A 017 22).

Metody badań: badania jakościowe, analiza akt sądów rodzinnych i dla nieletnich. Zbadano sprawy, które wpłynęły do sądu w roku 2000. Dodatkowo w przypadku badań najmłodszych sprawców (do 13 roku życia) zastosowano badania katamnesticzne. W przypadku ogółu nieletnich sięgnięto także po akta z lat osiemdziesiątych.

Badania nieletnich i nieletnich dziewcząt prowadzone były na próbie ogólnopolskiej, badania dotyczące najmłodszych sprawców prowadzono na próbie wybranej z okręgu Sądu Okręgowego dla m. st. Warszawy.

Opis: Badania składają się z trzech komponentów:

1) „Nieletni sprawcy przestępstw dawniej i dziś”, których celem jest ukazanie sylwetki społecznej i przestępczej nieletnich sprawców czynów karalnych w dwóch zbiorowościach: współczesnej i dawnej, sprzed 15 lat. Założeniem jest zbadanie dwóch, różniących się o pokolenie zbiorowości nieletnich sprawców przestępstw: pokolenie rodziców i pokolenia dzieci. Odrębną grupę badanych nieletnich stanowią osoby, które odpowiadały za popełnienie poważnego przestępstwa z art. 10 §2 k.k.

2) „Przestępczość nieletnich dziewcząt w świetle koncepcji kryminologicznych i badań empirycznych”. Celem badań jest analiza

następujących problemów: jakie przestępstwa popełniają nieletnie dziewczęta, czy rzeczywiście jest ich znacznie więcej niż w poprzednich latach i czy są to czyny poważniejsze (porównując zwłaszcza okres z początku lat 90-tych, kiedy zmiany społeczne w Polsce dopiero się rozpoczynały) i popełniane przez coraz młodsze dziewczęta, jak zmienia się ich dynamika oraz jaka jest reakcja wymiaru sprawiedliwości na popełniane przez nie przestępstwa, w jakich domach wychowują się nieletnie sprawczynie czynów karalnych (uwzględniając takie czynniki jak stan rodzinny, styl życia rodziny i wychowania, stan majątkowy rodziny) i jaka jest ich sylwetka społeczna (nauka, zainteresowania).

3) „Wymiar sprawiedliwości wobec nieletnich sprawców czynów zabronionych poniżej 13 roku życia”. Celem badań jest analiza działań wymiaru sprawiedliwości (głównie sądów rodzinnych) wobec nieletnich, którzy popełnili czyn zabroniony przed ukończeniem 13 lat. Analizie poddane zostały także rodzaje czynów popełnionych przez młodszych nieletnich, jak również ich sylwetka rodzinna i szkolna.

Zespół badawczy: kierownik - doc. dr hab. Irena Rzeplińska (irenkarzeplinska@wp.pl), mgr Witold Klaus (witold.klaus@gmail.com), mgr Dagmara Woźniakowska (daga.wozniakowska@gmail.com), mgr Maria Ożarowska-Wolder (m.ozarowska@inp.pan.pl), Zakład Kryminologii Instytutu Nauk Prawnych PAN, Warszawa, ul. Nowy Świat 72.

* * *

Tytuł projektu: „Obraz przestępczości współczesnej młodzieży (badania typu self-report). Badanie finansowane przez KBN 2HO2Ao1522.

Metody badań: Analiza literatury, danych statystycznych oraz badania empiryczne realizowane na ogólnopolskiej próbie młodzieży w wieku 13-16 lat metodą ankiety audytoryjnej w szkołach.

Opis: Celem badania było dostarczenie wiedzy na temat nasilenia wśród młodzieży polskiej zachowań dewiacyjnych, a szczególnie zachowań przestępczych. Przyjęta metoda badań pozwoliła na poznanie rzeczywistych rozmiarów tych zachowań tj. także i tej ich części, która nie znajduje odbicia w

statystykach policyjnych .Uzyskano także informacje na temat sytuacji społecznej badanych , ich postaw wobec prawa oraz innych niż przestępcze zachowań dewiacyjnych.

Obecnie przygotowywana jest do druku książka częściowo w oparciu o powyższe badania.

Zespół badawczy: kierownik i autorka raportu doc. dr hab. Anna Kossowska (anna.kossowska@inp.pan.pl). W opracowaniu koncepcji badań oraz kwestionariusza uczestniczyły także prof.dr.hab. Dobrochna Wójcik oraz doc.dr hab.Irena Rzeplińska.

* * *

Tytuł projektu: Wstępna ocena funkcjonowania oddziałów dla niebezpiecznych.

Metody badań: wywiad swobodny, analiza akt penitencjarnych.

Opis: Badania polegały na przeprowadzeniu wywiadów swobodnych z dziesięcioma więźniami, którzy najdłużej przebywają w tzw. „oddziałach dla niebezpiecznych”. Dane zgromadzone w ten sposób zostały uzupełnione poprzez sporządzenie wypisów z akt więziennych.

Dodatkowe informacje zgromadzone w trakcie badania pochodzą z analizy dokumentów oficjalnych dotyczących funkcjonowania oddziałów „N” a także z rozmów z kadrą więzień i oddziałów.

Zespół badawczy: kierownik - dr hab. Zbigniew Lasocik, kontakt: zlasocik@uw.edu.pl), mgr Karolina Więckiewicz, Emilia Rekosz.

* * *

Tytuł projektu: Sprawcy i ofiary handlu ludźmi w Polsce.

Metody badań: badania akt spraw karnych i analiza prasy.

Opis : Celem badania jest ustalenie podstawowych faktów dotyczących sprawców i ofiar przestępstw handlu ludźmi. Analizowane są dwa rodzaje materiałów źródłowych: akta spraw karnych dotyczących przestępstwa handlu

ludźmi zakończonych prawomocnym wyrokiem sądowym oraz publikacje prasowe, które ukazały się w ostatnich latach, w dziennikach i czasopismach.

Przedmiotem analizy spraw karnych jest kryminologiczny oraz socjo-demograficzny profil sprawcy i ofiary handlu ludźmi, a także wzajemne relacje między tymi kluczowymi aktorami przestępstwa. Natomiast w badaniach materiału prasowego najistotniejszym elementem jest odtworzenie medialnego wizerunku sprawcy i ofiary. Głównym zamierzeniem będzie ustalenie, jak te dwa wizerunki pasują do siebie

Realizacja badań przewidziana jest na okres od kwietnia 2007 roku do kwietnia 2009 roku.

Rezultatem projektu będzie opracowanie merytoryczne badań w postaci raportu i artykułu w czasopiśmie naukowym.

Zespół badawczy: kierownik - dr hab. prof. UW Zbigniew Lasocik. Kierownik Ośrodka Badań Handlu Ludźmi IPSiR UW ul. Podchorążych 20, 00-721 Warszawa, tel. (022) 55-30-711, zlasocik@uw.edu.pl, asystenci: mgr Maryla Koss, tel. (022) 55-30-707, fax (022) 55-30-757, m.koss@poczta.ipsir.uw.edu.pl, mgr Łukasz Wieczorek, tel./fax (022) 55-30-703, lukasz.wieczorek@uw.edu.pl

* * *

Tytuł projektu: Systemowe i strukturalne uwarunkowania funkcjonowania pionu dzielnicowych w Polsce – wnioski dla praktyki (Projekt - GR 2358). Badania finansowane są przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Metody badań: badania ankietowe, wywiady pogłębione, analiza dokumentów (archiwalnych oraz bieżących), badanie opinii publicznej, obserwacja uczestnicząca.

Opis: Przedmiotem badania są następujące zagadnienia:

1. Historia pionu dzielnicowych w Polsce oraz historia reform tego pionu, analiza pionu dzielnicowych na tle formacji policyjnej w Polsce.

2. Opinie dzielnicowych nt. obecnych warunków pracy i służby oraz postulowane rozwiązania (opinie te będą pozyskiwane metodą ankiet, wywiadów pogłębionych oraz obserwacji)

3. Badanie opinii obywateli o pracy Policji, a szczególnie o pracy dzielnicowych.

4. Rozwiązania dotyczące strukturalnego i funkcjonalnego ułożenia podobnych służb w innych krajach europejskich i USA.

W badaniach można wydzielić cztery obszary:

Pierwszy, to badania empiryczne, w tym badania 1500 dzielnicowych, pogłębione wywiady z 20 dzielnicowymi w różnych częściach kraju oraz z badania terenowe, w których będą uczestniczyć dzielnicowi z jednostek Policji położonych w Warszawie i okolicach. Źródłem danych empirycznych będą także doświadczenia zebrane przez studentów z Kliniki kryminologicznej IPSiR UW.

Drugi obszar, to badania prawno-porównawcze, w których podejmiemy próbę zgromadzenia danych dotyczących rozwiązań prawnych oraz organizacyjnych wskazujących na strukturalne ułożenie pionu podobnego do pionu dzielnicowych w policjach innych krajów.

Trzeci obszar, to badania historyczno-prawne. W tym zakresie przedmiotem poznania będzie ewolucja rozwiązań prawnych i organizacyjnych dotyczących dzielnicowych w Polsce.

Czwarty obszar badań, to badania opinii publicznej dotyczące oceny pracy policji w ogóle. A pracy dzielnicowych w szczególności.

Realizacja badań przewidziana jest na okres od września 2006 r. do sierpnia 2008 r.

Zespół badawczy: kierownik - dr hab. prof. UW Zbigniew Lasocik, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej IPSiR UW ul. Podchorążych 20, 00-721 Warszawa , tel. (022) 55-30-711, zlasocik@uw.edu.pl , sekretarz projektu: mgr Łukasz Wieczorek, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej IPSiR UW, ul. Podchorążych 20, 00-721 Warszawa , tel./fax (022) 55-30-703, lukasz.wieczorek@uw.edu.pl

Tytuł projektu: Przemoc jako narzędzie zarządzania w świetle wspomnień więźniów politycznych lat stalinowskich. Nauczanie poprzez odkrywanie doświadczenia świadków historii. (projekt finansowany przez Fundusz Innowacji Dydaktycznych UW).

Metody badań: wywiady etnograficzne z byłymi więźniami politycznymi lat stalinowskich w Polsce oraz analiza retoryczna treści wywiadów i innych materiałów (łącznie z archiwaliaми i literaturą piękną) dotyczących doświadczeń badanej populacji

Opis: Program ma charakter dydaktyczno-badawczy. Realizuje pełne włączenie studentów w proces zbierania i analizowania danych empirycznych zgodnie z założeniami retorycznego nurtu nauk społecznych. Poznawczy cel projektu stanowi rekonstrukcja i analiza doświadczenia więźniów politycznych lat stalinowskich w Polsce (1944-56) jako świadectwa modelowych warunków zarządzania przez przemoc z perspektywy ofiar. Opisywany program ma charakter interdyscyplinarny, łączy podejście kryminologii, nauk o zarządzaniu (ze szczególnym uwzględnieniem historii organizacji), psychologii społecznej, socjologii i historii. Realizowany jest wspólnie przez Instytut Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji UW oraz Wydział Zarządzania UW, przy udziale konsultantów z Wydziału Historycznego UW, Instytutu Historii Uniwersytetu Śląskiego, Instytutu Historii PAN, Wojskowego Biura Badań Historycznych, IPN, Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu w Loughborough (Wielka Brytania) oraz środowisk kombatanckich. W semestrze letnim roku akademickiego 2006/2007 (czas rozpoczęcia realizacji) oraz w semestrze zimowym 2007/2008 program jest wspierany przez Fundusz Innowacji Dydaktycznych UW. Później planowane jest przekształcenie programu w Ośrodek Badań nad Stalinizmem przy IPSiR UW i ciągła działalność badawcza.

Zespół badawczy: kierownik - dr hab. Zbigniew Lasocik, prof. UW, Katedra Kryminologii IPSiR WSNS UW, e-mail zlasocik@uw.edu.pl; dr Tomasz Ochowski, Zakład Socjologii Organizacji, Wydział Zarządzania UW, e-mail: ochinto@mail.wz.uw.edu.pl.

* * *

Tytuł projektu: Monitoring realizacji zaleceń CPT przez władze polskie.

Metody badań: analiza raportów, monitoring polskich jednostek penitencjarnych wizytowanych przez CPT pod kątem wprowadzenia zaleceń, wywiady z przedstawicielami władzy i funkcjonariuszami SW

Opis: Celem projektu jest monitoring realizacji zaleceń Komitetu Zapobiegania Torturom (CPT) przez władze polskie w odniesieniu do jednostek penitencjarnych; zbadanie powodów, które uniemożliwiły Polsce spełnienie tych zaleceń. Odbiorcami projektu będą polskie władze (więziennictwo, MS i RPO), studenci oraz pośrednio osoby pozbawione wolności. W ramach projektu przeprowadzone zostaną badania stopnia realizacji przez polskie władze zaleceń CPT oraz sprawdzone będzie, jak zalecenia te są odbierane przez funkcjonariuszy służby więziennej i w jaki sposób wpływają na ich pracę. Ich wyniki zostaną wydane w formie publikacji. Projekt będzie realizowany wspólnie przez Stowarzyszenie Interwencji Prawnej oraz Ośrodek Badań Praw Człowieka przy Katedrze Kryminologii i Polityki Karnej Uniwersytetu Warszawskiego. Badania będą polegały na:

- zebraniu informacji na temat Komitetu, jego wizytacji w polskich jednostkach penitencjarnych oraz ich wyników; informacje zostaną zebrane w oparciu o analizę raportów CPT z wizytacji w Polsce w latach: 1996, 2000, 2004;

- opracowaniu raportu nt. zaleceń formułowanych wobec polskiego więziennictwa przez CPT; jest to niezbędny etap badań, który pozwoli na określenie konkretnych zobowiązań Polski wobec CPT dotyczących poprawy warunków pozbawienia wolności i sposobu traktowania więźniów;

- stworzeniu narzędzi badawczych do przeprowadzenia monitoringu jednostek penitencjarnych wizytowanych przez CPT (plan monitoringu wraz z pomocniczą ankietą badawczą); w oparciu o plan monitoringu (obserwacji) zespoły badawcze złożone ze studentów i opiekuna badań będą monitorowały czy zalecenia Komitetu zostały wprowadzone i w jakim zakresie, a jeśli nie, to jakie są powody braków;

- stworzeniu narzędzi badawczych w celu zbadania opinii funkcjonariuszy i władz publicznych na temat Komitetu (wywiad fokusowy);

wiadomości uzyskane w drodze wywiadów ze Służbą Więzienną uzupełnia wiedzę o CPT - czym jest Komitet w opinii głównych adresatów jego uwag i rekomendacji, czy działa skutecznie, czy metodologia, która stosuje pozwala mu na poznanie wizytowanych więzień i działanie na rzecz poprawy warunków izolacji?

- przeprowadzeniu monitoringu 8 jednostek penitencjarnych przy zaangażowaniu studentów UW w oparciu o przygotowany wcześniej plan monitoringu i harmonogram; monitoring będą przeprowadzać dwa zespoły badawcze złożone z przeszkolonych i przygotowanych studentów oraz opiekunów badawczych; obserwacja jednostki i przeprowadzanie wywiadów - w zależności od wielkości więzienia - będzie trwała 2-3 dni.

Wyniki badań zostaną opracowane i opublikowane w dwóch raportach. będą upowszechnione na końcowej konferencji ogólnopolskiej oraz poprzez rozesłanie raportów do władz polskich, do władz więziennych, środowisk akademickich oraz CPT.

Czas realizacji projektu badawczo-monitoringowego styczeń – grudzień 2008 r.

Zespół badawczy: mgr Maria Niełacna, Katedra Kryminologii i Polityki Kryminalnej UW, ul. Podchorążych 20, Warszawa, (0-22) 55-30-703.

* * *

Tytuł projektu: Stan i perspektywy rozwoju probacji w Polsce
(badania finansowanych w ramach grantu MNiSW -1 H02A 034 28)

Metody badań: analiza danych statystycznych, analiza akt sądowych, badania ankietowe różnych grup kuratorów, obserwacja uczestnicząca pracy kuratorów oraz dwie sesje focusowe

Opis: Celem badań jest pogłębiona analiza funkcjonowania kurateli w naszym kraju oraz ocena możliwości jej rozwoju.

Badania mają charakter interdyscyplinarny a zrealizowanie tych zamierzeń zapewnione jest poprzez udział pracowników różnych dyscyplin i o dużym doświadczeniu w prowadzeniu badań empirycznych.

Szczególnie istotnym problemem jest analiza i ocena pracy kuratorów (zawodowych i społecznych) z ich podopiecznymi, zarówno nieletnimi jak i osobami dorosłymi, w tym zwłaszcza poznanie stosowanych przez nich metod pracy wychowawczo-resocjalizacyjnej, diagnostycznej i profilaktycznej. Poznanie problemów i trudności występujących w działalności kuratorów, w ich kontaktach z osobami skazanymi, we współpracy z kuratorami społecznymi, z różnego rodzaju instytucjami i organizacjami pozarządowymi, a także z sędziami - pozwoli na ustalenie warunków i wyciągnięcie wniosków zmierzających do usprawnienia systemu kurateli.

Charakterystyka kadry kuratorów zawodowych i społecznych, uwzględniająca ich dane społeczno-demograficzne, doświadczenia uzyskiwane w czasie pracy, ich szkolenie specjalistyczne i obciążenie, zwłaszcza liczbą dozorów i nadzorów, przyczyni się do prowadzenia prawidłowej polityki personalnej przez resort sprawiedliwości.

Bardzo szeroko zaprojektowana problematyka badawcza wymaga stosowania różnorodnych metod, takich jak m.in.: analiza danych statystycznych, analiza akt sądowych, badania ankietowe różnych grup kuratorów, obserwacja uczestnicząca pracy kuratorów oraz dwie sesje focusowe.

Wyniki badań, obok walorów poznawczych, będą miały duże znaczenie dla praktyki działania kuratorów oraz utworzenia spójnego i skutecznego systemu probacji. Czas realizacji projektu badawczego: maj 2005 – maj 2008 r.

Zespół badawczy: prof. dr hab. Dobrochna Wójcik, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, ul. Krakowskie Przedmieście 25, tel. 0-22 826-03-63, bonel@iwsawaw.home.pl

* * *

Tytuł projektu : Historia kryminologii polskiej

Metody badań: kwerenda archiwalna, wywiady

Opis: Celem naukowym projektu jest całościowe opisanie dziejów kryminologii polskiej jako samodzielnej dyscypliny naukowej, jej losów,

dramatycznych przekształceń i związków z innymi naukami prawnymi. Praca ma za zadanie również przedstawienie poglądów najważniejszych polskich szkół i badaczy. W celu zgromadzenia materiałów przeprowadzana jest kwerenda w archiwach tych placówek naukowych, które prowadzą badania z zakresu kryminologii i wiktymologii na obszarze Polski. Kwerenda obejmuje archiwa polskich szkół wyższych, Polskiej Akademii Nauk oraz zbiory Archiwum Akt Nowych poświęcone dziejom nauki polskiej. Zamiarem autora jest także zgromadzenie świadectw i wspomnień o polskiej kryminologii oraz opracowanie ich w postaci publikacji książkowej.

Zespół badawczy: Michał Fajst; Zakład Kryminologii, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; adres: mfajst@wpia.uw.edu.pl

* * *

Tytuł projektu: „Monitoring, identyfikacja i przeciwdziałanie zagrożeniom bezpieczeństwa obywateli” – projekt badawczy zamawiany Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Nr PBZ-MNiSW-DBO-01/I/2007

Metody badań: ankiety, wywiady, badania dogmatyczne, badania prawnoporównawcze, badania historyczne, badania aktowe.

Opis: W trakcie realizacji projektu badawczego poddane zostanie kompleksowej analizie ustawodawstwo polskie i zagraniczne pod kątem znalezienia efektywnych sposobów walki z zagrożeniami bezpieczeństwa obywateli. Prowadzone badania będą dotyczyć przede wszystkim profilaktyki oraz zwalczania dwóch z najpoważniejszych współczesnych patologii, tj. przestępczości zorganizowanej i terroryzmu. Szczególny nacisk zostanie położony na aspekt ich funkcjonowania w cyberprzestrzeni, jest to jednocześnie obszar najszerzego zastosowania nowych technologii.

Równocześnie w oparciu o analizę postępowań operacyjnych, akt postępowań przygotowawczych, oraz sądowych, badania ankietowe oraz wywiady z praktykami i przedstawicielami nauki zostanie przeprowadzona analiza przyczyn oraz przejawów przestępczości zorganizowanej i terroryzmu. Diagnoza ich etiologii i fenomenologii jest warunkiem efektywnego poszukiwania odpowiednich rozwiązań legislacyjnych oraz organizacyjnych.

Ma to również bezpośrednie przełożenie na znalezienie skutecznych sposobów implementacji rozwiązań technologicznych w praktyce organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Przygotowane opracowania pozwolą również na przewidywanie pojawiających się nowych obszarów zagrożeń dla Polski i Europy.

Szczególne miejsce będzie miała analiza wykorzystania nowych technologii przy realizacji czynności operacyjno-rozpoznawczych organów ścigania. Dokonana zostanie inwentaryzacja oraz ocena istniejących instytucji prawnych oraz rozwiązań technicznych z wypracowaniem postulatów *de lege ferenda*. Projekt badawczy będzie miał również na celu poszukiwanie rozwiązań prawnych dla pojawiających się w praktyce problemów wykorzystywania informacji uzyskanych w drodze tych czynności w toku postępowania karnego.

Priorytetem jest efektywność i adekwatność zastosowania nowych technologii w walce z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem. Nakreślone wcześniej działania skutkować będą wszechstronną praktyczną oceną powyższych rozwiązań oraz przygotowaniem postulatów *de lege ferenda* wraz z ich rzetelnym uzasadnieniem, co pozwoli na szybkie poddanie ich pod rozwałę w procesie ustawodawczym.

Autorzy grantu uzyskali zgodę na naukowe wykorzystanie wszelkich materiałów z prowadzonych spraw oraz prowadzenie badań w powyższych zakresach.

Badanie będzie realizowane w okresie: 19.10.2007 – 19.10.2010.

Zespół badawczy: kierownik: prof. zw. dr hab. Emil W. Pływaczewski (pływacz@uwb.edu.pl)

Projekt jest realizowany przez konsorcjum założone przez Uniwersytet w Białymstoku (jednostka wiodąca) oraz Wojskową Akademię Techniczną im. J. Dąbrowskiego w Warszawie.

Projekt angażuje około 400 uczestników: naukowców (prawników, kryminologów, socjologów), sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy organów ścigania, którzy na co dzień zajmują się zwalczaniem przestępczości zorganizowanej i terroryzmu.

* * *

Tytuł projektu: „Zintegrowany model zabójstwa seryjnego. Przygotowanie systemu profilowania kryminalnego dla polskiej Policji”.

Projekt realizowany w ramach grantu promotorskiego Ministerstwa Edukacji i Nauki nr 1 H02A 012 30

Metody badań: przegląd literatury, międzynarodowe badania aktowe, konsultacje z ekspertami ze środowisk akademickich i policyjnych (w Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Wielkiej Brytanii), kwerendy biblioteczne, współpraca z policją brytyjską (Metropolitan Police), kanadyjską policją federalną (RCMP) i Federalnym Biurem Śledczym (FBI).

Opis: Praca naukowa będąca rezultatem Projektu ma stanowić kompleksową analizę zjawiska zabójstwa seryjnego, integrującą dotychczasowe osiągnięcia rozmaitych dyscyplin naukowych (socjologii, psychologii, psychiatrii i nauk medycznych) opisujących przedmiotowy fenomen, oraz uzupełniającą te teorie o szczegółową charakterystykę zagadnienia z perspektywy antropologii kulturowej. Część praktyczna opracowania polegać będzie na przełożeniu wniosków badawczych na możliwości wykorzystania stworzonego modelu w pracy organów ścigania – poprzez tzw. profilowanie kryminalne. Postulat zintegrowania teorii dotyczących zabójstwa seryjnego pojawił się już podczas pierwszej międzynarodowej konferencji na temat masowych i seryjnych zabójstw, która odbyła się w Kanadzie w 1992 roku, jednakże do dzisiaj nie doszło do jego wypełnienia. Realizowany projekt badawczy ma być drogą do rozwiązania tego problemu naukowego. Jednym z najistotniejszych elementów projektu jest analiza antropologiczno – kulturowa fenomenu. Prowadzone jest szczegółowe studium porównawcze zabójstw w trzech krajach – Stanach Zjednoczonych, Kanadzie i Wielkiej Brytanii – które pomimo znacznego podobieństwa wszystkich cech, które wykorzystywane są w rozmaitych teoriach kryminologicznych, różnią się w drastycznym stopniu pod względem ilości zabójstw na 100 tysięcy mieszkańców. Przekłada się to również na ilość zabójstw seryjnych, pod których względem Stany Zjednoczone przodują w skali światowej (przeszło 75% potwierdzonych przypadków miało miejsce

właśnie w tym kraju). Badania mają wyjaśnić te ogromne dysproporcje za pomocą aparatu pojęciowego antropologii, etnologii i kulturoznawstwa. Wnioski dotychczas wyciągnięte przez wykonawcę projektu (podczas trzech staży naukowych odbytych w Memorial University of Newfoundland w Kanadzie) wskazują m.in. na to, że głównym źródłem niezwykle wysokiej liczby skrajnie brutalnych przestępstw dokonywanych w Stanach Zjednoczonych jest tzw. „kultura honoru”, która ewoluowała w tym kraju przekształcając się w ciągu kilkuset lat w znacznie szerzej rozumianą „kulturę przemocy”. Dalekosiężną konsekwencją Projektu ma być rozbudowanie nowej teorii kryminologicznej zwanej „kryminologią kulturową”. Kryminalistyczny aspekt Projektu związany jest z opisem wszystkich możliwych metod taktycznych i technicznych składających się na profilowanie nieznanego sprawcy przestępstwa – profilowania psychologicznego, profilowania kryminalnego, profilowania geograficznego i analizy kryminalnej. Praktycznym efektem tego opisu będzie opracowanie projektu wdrożenia zintegrowanego systemu profilowania w polskiej Policji – do wykorzystania w pracy komórek analitycznych Biura Wywiadu Kryminalnego Komendy Głównej Policji (w ramach krajowych zadań Policji i we współpracy transgranicznej). Badania (w ramach grantu) rozpoczęto w maju 2006 roku, a finalizacja Projektu planowana jest na styczeń 2008 roku.

Zespół badawczy: Kacper Gradoń, Zakład Kryminologii Instytutu Prawa Karnego, WPiAd Uniwersytetu Warszawskiego. e-mail: k.gradon@wpia.uw.edu.pl lub k.gradon@acn.waw.pl

* * *

Tytuł projektu: Molestowanie seksualne jako forma przemocy i dyskryminacji ze względu na płeć. Projekt nr 1H02A 007 27, finansowany przez Komitet Badań Naukowych.

Metody badań: badania ankietowe, badania aktowe

Opis: Analiza składa się z dwóch części: teoretycznej i empirycznej. Część pierwsza opracowywana jest w oparciu o analizę materiałów źródłowych, literatury przedmiotu oraz orzecznictwa polskiego oraz USA, a

także na podstawie studiów porównawczych nad rozwiązaniami prawnymi oraz orzecznictwem sądowym organów wspólnotowych i Sądu Najwyższego USA. Podstawę analizy w części empirycznej pracy stanowią oficjalne dane statystyczne, sondaże opinii publicznej oraz własne ankietowe badania wiktymizacyjne, prowadzone w wybranych instytucjach edukacyjnych wśród potencjalnych ofiar molestowania seksualnego. W celu głębszego zbadania zjawiska samego molestowania oraz funkcjonowania przepisów przeciwdziałających temu zjawisku przeprowadzone zostaną badania aktowe, spraw sądowych z art. 199 Kodeksu Karnego. Termin rozpoczęcia XI 2004 r., termin zakończenia IX 2008 r.

Zespół badawczy: kierownik prof. dr hab. Eleonora Zielińska, wykonawca: mgr Agnieszka Gutkowska, Instytut Prawa Karnego, WPiA UW, tel. 0-22 552-05-29.